

Birgitta Andersson
Fastighetsavdelningen
08-508 284 45
birgitta.k.andersson@stockholm.se

Till
Fastighetsnämnden
2011-08-30

Remiss av TPA-utredningens betänkande, fjärrvärme i konkurrens. (SOU 2011:44). Svar på remiss

Förslag till beslut

1. Fastighetsnämnden godkänner och åberopar detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Fastighetsnämnden förklarar ärendet omedelbart justerat.

Juan Copovi-Mena
Förvaltningschef

Ingrid Gyllfors

Sammanfattning

Remissen

Kommunstyrelsen har remitterat rubricerade ärende till fastighetsnämnden för yttrande, senast den 31 augusti 2011.

Remissen avser ett betänkande från en av regeringen tillsatt utredning om införande av ett lagstadgat tredjepartstillträde, TPA, till alla fjärrvärmenät, utan undantag. Förslaget innebär en skyldighet för nätägare att medge tillträde. Utredning som har benämningen SOU 2011:44 Fjärrvärme i konkurrens har sin utgångspunkt i den tidigare Fjärrvärme-utredningen (SOU 2005:33). I den nya utredningen föreslås krav på juridisk åtskillnad av produktion, distribution och handel med fjärrvärme så snart en konkurrenssituation uppstår för ett nät.

Näten förblir naturliga monopol för att man ska slippa bygga upp parallella system. Det är också en förutsättning för att TPA ska kunna införas. Som förebild har utredningen tittat på förhållandet som gäller för elnäten. Dock med den skillnaden att fjärrvärmenäten inte är rikstäckande. I utredningen föreslås även att den gamla fjärrvärmelagen som gällt från

2008 ska ersättas av en ny lag. Utredningen föreslår även att en prisreglering införs för distributionstjänsten av fjärrvärme.

Utredningen

I uppdraget till den nya utredningen har ingått att föreslå och beskriva förutsättningarna för ett lagstadgat tredjepartstillträde/TPA till fjärrvärmenäten. Härvid har utredningen haft att beakta konsumentnyttan, konkurrensfördelar samt miljöaspekterna ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. Förslaget till lagstadgat tredjepartstillträde innebär att det införs en ny fjärrvärmelag som ersätter den nuvarande fjärrvärmelagen.

Myndigheter under regeringen är skyldiga att svara på remissen. För övriga remissinstanser innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter. Kontorets förslag till svar redovisas för fastighetsnämnden den 30 augusti 2011. Förlängd remisstid har erhållits till den 31 augusti.

Motivet för utredningen, en starkare ställning för fjärrvärmekunderna, är av intresse för Stockholm stads fastighetsförvaltning i stort och därmed för fastighetsnämnden. Utredningens förslag om att andra aktörer ges rättigheter att leverera överskottsvärme, berör om än i begränsad omfattning fastighetsnämndens verksamhet. Det gäller t.ex. anläggningar för idrottsverksamhet t.ex. ishallar och isbanor där restvärme produceras. Ett genomförande av utredningen skulle förstärka leveransen av industriell spillvärme. Denna har ofta tillräckligt hög temperatur (100 grader Celsius) för att kunna levereras ut direkt på nätet.

En undersökning som gjordes 2008 visar att spillvärmens utgjorde sju procent av energitillförseln till fjärrvärmeproduktionen i Sverige. Att skicka ut sekundär lågtempererad spillvärme i det befintliga nätet är inte lönsamt eftersom det sänker temperaturen i fjärrvärmesystemet. Sådan spillvärme kan används främst i olika närvärmesystem. Inom t.ex. idrottsplatser med överskottsvärme från ishallarnas kylmaskiner används denna för uppvärmning av tappvatten. Fastighetskontoret har tillsammans med Idrottsförvaltningen även inlett undersökningar av möjligheterna att lagra värme i så kallade geolager.

Målet med TPA-utredningen är att uppnå konkurrens på fjärrvärmemarknaden. Fjärrvärmenätet jämförs i vissa avseenden med elnät eller gasnät, där ägaren av infrastrukturen, ledningarna, är i en monopolställning. En viktig skillnad är att fjärrvärmemarknaden är lokal och de lokala näten har mycket varierande förutsättningar sinsemellan. I Europa som helhet finns över 5 000 fjärrvärmesystem och man beräknar fjärrvärmens andel av värmemarknaden till ca 10 procent. Fjärrvärmen är mycket energisnål och dessutom skonsam mot miljön. Den största besparingen uppstår när värme och el produceras samtidigt. Kraftvärmeproduktion är nästan dubbelt så effektivt som separat produktion av el och värme.

Idag hanteras alla funktioner, produktion, distribution och försäljning av fjärrvärme, av fjärrvärmeföretag. I TPA-utredningen föreslås att andra aktörer ska få tillträde till det lokala fjärrvärmenätet. Andra aktörer kan vara industrier med överskottsvärme, enskilda värmeverk, stora värmepumpsystem eller stora solvärmeanläggningar. Dessa aktörer kan i nuläget, efter förhandling med ägare av fjärrvärmenätet, få tillträde till nätet. Men nätägaren har idag rätt att neka tillträde. Kritiken mot detta har inte minskat trots den lagstiftning som trädde i kraft 2008. Utredningen föreslår nu att det införs krav på

åtskillnad mellan verksamheterna distribution, produktion och handel med fjärrvärme. Detta görs för att skapa förutsättningar för konkurrens för produktion av och handel med fjärrvärme. På den tredje delen, distributionstjänsten föreslår utredningen en prisreglering. En administrativ kostnad kommer att uppstå i samband med den juridiska uppdelningen av marknaden för fjärrvärme. Utredningen förordar att åtskillnadskrav i ett lokalt fjärrvärmenät enbart ska uppstå, om fler än en leverantör finns.

Utredningens förslag kan leda till ökade kostnader för fjärrvärmeföretagen. Nuvarande Fjärrvärmenämnd kommer att övergå till att bli en tillsynsmyndighet, som kommer att få ett utökat ansvar som troligtvis kommer att kräva resurstillskott. Ökad konkurrens inom området värmeproduktion och värmeförsäljning ska minska kostnaderna, så att totala resultatet av förändringen ska bli en kostnadsminskning för fjärrvärmekunden. En utvärdering av reformens effekter och måluppfyllelse föreslås efter en treårsperiod.

Fastighetskontorets synpunkter

Fastighetsnämnden köper årligen c:a 75 GWh fjärrvärme till de fastigheter som nämnden förvaltar. Idrottsfastigheternas uppvärmning finansieras av idrottsnämnden och där omsätts ytterligare 55 GWh. Utredningens motiv, att stärka fjärrvärmekundernas ställning, är därför av stort intresse för såväl staden som fastighetsnämnden.

Utredningens mål är att uppnå konkurrens på fjärrvärmemarknad i syfte att stärka fjärrvärmekundernas ställning. Förutsättningen är då att andra aktörer, än det etablerade fjärrvärmeföretaget, har restvärme, överskottsvärme eller liknade att leverera. Nya, tekniska system i anläggningar för produktion och leverans av värme är kanske inte en fastighetsägares första prioritet om det inte handlar om åtgärder för att tillförsäkra en hög säkerhet och tillförlitlig drift med hög leveranssäkerhet. Genom att använda sig av industrins spillvärme kan värme som håller tillräckligt hög temperatur levereras direkt ut på fjärrvärmenätet.

Utredningen pekar på att TPA säkrar att industriell spillvärme och annan restvärme kan tas tillvara och att det pågående slöseri som pågår genom att detta inte görs, då kan upphöra. Genom att denna restvärme som är helt utsläppsfri, ersätter både fossila bränslen och biobränslen så bidrar användandet av restvärme till mindre klimat- och miljöpåverkan.

En fastighetsägares mål är snarare att vara varsam med den värme som distribueras och omsätts i en fastighet. Fastighetsägaren ska också känna sig trygg att priset på fjärrvärmen är skäligt utifrån de förutsättningar som finns för produktion och distribution på respektive marknad. För att säkerställa att fjärrvärmekunderna inte betalar ett oskäligt pris för distributionstjänsten, föreslår utredningen att en prisreglering införs, vilket kontoret ställer sig positiv till. Utredningen har haft som mål att beakta konsumentnyttan, konkurrensfördelar samt miljöfördelar ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. Detta i syfte att stärka fjärrvärmekundernas ställning på fjärrvärmemarknaden vilket fastighetsnämnden som en stor fastighetsägare i Stockholm naturligtvis finner positivt.

Fastighetskontorets förslag

Kontoret föreslår att fastighetsnämnden godkänner och som svar på remissen åberopar detta tjänsteutlåtande som överlämnas till kommunstyrelsen.

SLUT